CRAEGA

Consello Regulador de Agricultura Ecolóxica de Galicia

GOBIERNO DE ESPAÑA
MINISTERIO DE AGRICULTURA, PESCA Y ALIMENTACIÓN
FEADER
Europa inviste no rural
XUNTA DE GALICIA

GUÍA DE ACUICULTURA ECOLÓXICA DE GALICIA

CONSELLO REGULADOR DA
AGRICULTURA ECOLÓXICA DE GALICIA
Ronda Emilia Casas Baamonde s/n
(Edificio Multiusos)
27400 Monforte de Lemos (Lugo)
Tel.: 982 405 300
e-mail: craega@craega.es www.craega.es

Guía de acuicultura ecolóxica de Galicia

Edita: Consello Regulador da Agricultura Ecolóxica de Galicia
Secretario: Javier García Lozano
Dirección Técnica: Manuel María Cancio
Xestor de Calidade: Antonio Eduardo Pérez
Dpto Promoción: Juan Ramón Díaz

CONSELLO REGULADOR DA
AGRICULTURA ECOLÓXICA DE GALICIA
Ronda Emilia Casas Baamonde s/n
(Edificio Multiusos)
27400 Monforte de Lemos (Lugo)
Tel.: 982 405 300
e-mail: craega@craega.es www.craega.es

Introdución 4

Normativa de Acuicultura Ecolóxica 5

Requisitos Xerais 5

Cultivos de Moluscos - Normas específicas 6

Zonas de Cultivo 6

Recolección de semente do medio natural 7

Xestión das unidades de cultivo de Moluscos 7

Técnicas de Cultivo 7

Cultivo e recolección de Algas 9

Calidade das augas 9

Control da orixe 10

Cultivo de Algas 10

Inscripción de la Explotación Acuícola en el CRAEGA 14

CONSELLO REGULADOR DA
AGRICULTURA ECOLÓXICA DE GALICIA
Ronda Emilia Casas Baamonde s/n
(Edificio Multiusos)
27400 Monforte de Lemos (Lugo)
Tel.: 982 405 300
e-mail: craega@craega.es www.craega.es

Introdución

O noso desexo é que esta guía axude a aqueles produtores acuícolas que estean interesados en inscribirse nos Rexistros do CRAEGA e certificar a súa produción como ecolóxica, esperamos solucionar as súas dúbidas sobre o que é a apicultura ecolóxica, como está regulada, que condicións debe cumprir e como poder chegar a certificala

"En termos xerais a produción acuícola ecolóxica trátase dun sistema de produción baseado nunha normativa europea propia que ten como obxectivo principal a obtención de alimentos de forma contribúese á sustentabilidade dun sistema respectuoso co medio ambiente."

Debemos recalcar que actualmente **o consumo de produtos ecolóxicos segue aumentando** debido á maior esixencia da máxima calidade dos alimentos e a crecente sensibilización social cara a temas ambientais, polo que este produto ao ofrecerse como un produto saudable e de calidade obtén **maior rendibilidade e beneficios económicos.**

En Galicia existen unhas condicións naturais excepcionais para a produción acuícola ecolóxica. E especialmente nas rías galegas, xa que se dan as condicións onde se poden obter produtos de excelente calidade.

CONSELLO REGULADOR DA
AGRICULTURA ECOLÓXICA DE GALICIA
Ronda Emilia Casas Baamonde s/n
(Edificio Multiusos)
27400 Monforte de Lemos (Lugo)
Tel.: 982 405 300
e-mail: craega@craega.es www.craega.es

Normativa de Acuicultura Ecolóxica

A Normativa que regula o sistema de produción ecolóxica é **O REGULAMENTO (UE) 2018/848 DO PARLAMENTO EUROPEO E DO CONSELLO do 30 de maio de 2018** sobre produción ecolóxica e etiquetaxe dos produtos ecolóxicos, polo que a continuación imos resumir aqueles puntos que afectan á produción acuícola centrándonos na máxima produción de Galicia: cultivo de moluscos e nas algas.

Requisitos Xerais

Os centros de cultivo deberán estar situados en lugares que non sexan obxecto de contaminación por produtos ou substancias non autorizadas na produción ecolóxica ou de contaminantes que comprometan a natureza ecolóxica dos produtos.

A localización dos centros de cultivo realizarase conforme á especificada na concesión administrativa.

Será necesaria unha avaliación ambiental para todos os novos centros de operacións que soliciten producir ecoloxicamente, e que vaian producir anualmente máis de 20 toneladas de produtos acuícolas se a unidade non foi previamente obxecto dunha avaliación equivalente para a súa utilización con este fin.

Plan de Xestión Sostible: Adaptarase anualmente e detallará os efectos ambientais do centro de operacións e o seguimento ambiental que haxa de levarse a cabo. En caso de determinarse impacto ambiental, deberá detallarse a lista de medidas que deban tomarse para reducir ao mínimo os impactos negativos sobre as contornas acuáticas e terrestres adxacentes, incluídos. O plan tamén rexistrará a vixilancia e a reparación do equipamento técnico ou instalacións.

Plan de Redución de Residuos: Ao comezo da actividade, deberá presentarse un Plan de Redución de Residuos e o operador reciclará os residuos xerados conforme lexislación vixente. O operador empregará preferiblemente fontes de enerxía renovables. Deberase elaborar un calendario de redución de residuos que se poñerá en marcha ao comezo das actividades acuícolas

Permítese a cría de animais de produción ecolóxica e de produción Non ecolóxica nas distintas fases de cultivo. No caso de explotación de varias unidades de produción ecolóxica e non ecolóxica polo mesmo operador, as unidades que produzan animais da acuicultura non ecolóxicos estarán tamén sometidos ao réxime de control.

Cultivos de Moluscos - Normas específicas

Zonas de Cultivo

O cultivo de moluscos bivalvos ecolóxicos poderá ser realizado en réxime de policultivo con peixes de cría ecolóxica de aleta, cría ecolóxica de algas e xunto á cría de moluscos gasterópodos.

Deberanse delimitar as zonas de cultivo por postes, flotadores ou outros marcadores visibles. Se é preciso estarán retidos por mallas, gaiolas ou medios similares.

Deberase realizar unha análise de riscos co fin de reducir os riscos para as especies que teñan un interese de conservación. Se se utilizan sistemas anti-preeiros, o deseño deberá evitar danos a aves mergulladoras.

No relativo aos moluscos bivalvos e outras especies non alimentadas polo home pero que se alimentan de plancto natural:

- eses animais, que se alimentan por filtración, **cubrirán todas as súas necesidades nutricionais na natureza**, salvo no caso dos xuvenís criados en instalacións de incubación e en viveiros,
- criaranse en augas que reúnan os criterios **das zonas de clase A ou B** definidas no anexo II do Regulamento (CE) non 854/2004,
- **as zonas de cría terán unha alta calidade ecolóxica** segundo defínese na Directiva 2000/60/CE

Recolección de semente do medio natural

Se a lexislación permíteo, no caso de moluscos bivalvos, poderase utilizar material de produción silvestre procedente do medio natural mesmo fóra dos límites da unidade de produción ecolóxica.

"Deberase contar coa licenza emitida por parte das autoridades competentes para a recolección da semente e esta recolección e cantidades deberá cinguirse estritamente ao outorgado na devandita licenza."

Xestión das unidades de cultivo de Moluscos

Deberase dispoñer de rexistro das densidades de cultivo, as cales non poderán ser superiores ás densidades de moluscos non ecolóxicos na localidade. As densidades máximas deberán por tanto ser conformes coas definidas **no Plan de Explotación outorgado polas autoridades competentes.**

Deberanse realizar labores de selección e aclarado de densidade co fin de garantir o benestar animal e preservar a calidade do produto.

No caso de moluscos permítese tratar unha vez durante o ciclo de produción con cal como método para o control de organismos incrustantes competidores.

Técnicas de Cultivo

Requisitos específicos aplicables ao cultivo de Mexillón

O cultivo de mexillón deberá realizarse conforme as especificacións da parte III de Anexo II do Regulamento (UE) 2018/848.

O número de cordas colgantes para o cultivo en batea **non pasará unha por metro cadrado de superficie e a lonxitude máxima non pasará os 20 metros.** Durante o ciclo de cultivo non se realizará o aclarado das cordas aínda que se permite a subdivisión ou desdobre das mesmas sempre que non se incremente a densidade inicial.

Todo operador que queira desenvolver a actividade deberá contar coa Concesión Administrativa do Viveiro expedida pola Consellería competente en materia de Acuicultura Mariña onde se detallen as características, a localización, o título habilitante, os titulares e as especies autorizadas.

Todos os materiais empregados na construción e mantemento da estrutura (batea) deberán ser xestionados en porto mediante xestores autorizados, cando se deterioren e queden fose de uso.

Os Produtos empregados para o mantemento das estruturas, **deberán ser os máis respectuosos co medio ambiente.**

As cordas, escarvadentes, e calquera outro material que se vexa deteriorado e quédase fóra de uso deberá xestionarse en porto mediante xestores autorizados.

Os residuos orgánicos xerados durante a actividade de produción ou colleita do mexillón eliminaranse a distancia da explotación.

Cando a "mejilla" proceda de leitos de poboación silvestre **o operador contará coa oportuna autorización da consellería competente en materia de acuicultura mariña,** onde se fixan os prazos e cantidades autorizadas para cada batea, e cúmprense coas obrigas da lexislación vixente.

Para o asentamento natural de material de reprodución en recolectores **poderanse colocar ata 100 cordas por batea.**

O pique da cría poderase facer a condición de que a "mejilla" sobrante empréguese para a confección de novas cordas. O incremento de cordas que xeran non poderá exceder a densidade de 1 corda por metro cadrado de superficie.

Permítese o desdobre das cordas a condición de que non se exceda o límite de 1 corda por metro cadrado de superficie.

Aplicable ao cultivo doutros Moluscos bivalvos no fondo mariño: A colocación de calquera tipo de estrutura de cultivo sobre o fondo **deberá estar aprobada pola Consellería competente en materia de Acuicultura Mariña**.

Deberase dispoñer nestes casos dun informe ou estudo da zona explotada, que debe ir anexado ao Plan de Xestión Sostible nun capítulo independente e separado.

Aplicable ao cultivo de Ostras: o cultivo de Ostras en bolsas colocadas en cabaletes ("Pochones") queda autorizado. As estruturas sobre o fondo (sexan estas ou outras) non poden formar unha barreira total no litoral, de modo que permitan a circulación das augas e fauna.

A orientación das ostras nos leitos farase tendo en conta o fluxo da marea para optimizar a produción. Esta produción cumprirá cos requisitos establecidos nos actos de execución aos que se refire o artigo 15 apartado 3 do Regulamento (UE) 2018/848.

Cultivo e recolección de Algas

Calidade das augas

As zonas de cría **deberán cumprir coa Directiva 2000/60/CE do Parlamento Europeo e do Consello, do 23 de outubro de 2000**, pola que se establece un marco comunitario de actuación no ámbito da política de augas, en canto á clasificación do estado ecolóxico das augas de cultivo (ANEXO V Directiva 2000/60/CE). Soamente poderase realizar a cría nas zonas que teñan unha alta calidade ecolóxica segundo defínese na Directiva 2000/60/CE do Parlamento Europeo e do Consello, do 23 de outubro de 2000.

Do mesmo xeito, **non se colleitarán algas silvestres comestibles en zonas que non reúnan os criterios das zonas de clase A ou clase B** definidos no anexo II do Regulamento (CE) non 854/2004 do Parlamento Europeo e do Consello, do 29 de abril de 2004, polo que se establecen normas específicas para a organización de controis oficiais dos produtos de orixe animal destinados ao consumo humano.

Control da orixe

Deberase gardar rexistro da orixe das algas, diferenciando se son algas colleitadas por arribazón ás costas ou se son de recolección baixo un plan de explotación.

A recolección de algas deberá estar contemplada no Plan de Xestión ambiental de modo que se garanta que a actividade de recolección non teña un impacto significativo na contorna acuática.

Contémplase a posibilidade de recolección en zonas de recolección compartida conforme o Plan de Explotación da Autoridade Competente.

O recolector debe dispoñer dunha **copia do plan de Explotación aprobado pola Autoridade Competente** que deberá estar dispoñible.

Cultivo de Algas

No caso de cultivo de algas deberá estar dispoñible a Concesión por parte da Autoridade Competente. **Deberase dispoñer de licenza vixente para as instalacións en terra firme.**

No caso de cultivo en terra firme, os nutrientes das augas efluentes deberán ser iguais ou inferiores aos das augas afluentes.

Para o cultivo de algas no mar **utilizaranse unicamente nutrientes que se produzan de forma natural na contorna** ou procedentes da produción ecolóxica de animais da acuicultura, preferentemente realizada na mesma zona como parte dun sistema de policultivo.

Nas instalacións en terra firme **unicamente poderán utilizarse nutrientes de orixe vexetal ou mineral autorizado** de conformidade co artigo 24 para o seu uso na produción ecolóxica.

Os operadores **levarán rexistros da utilización dos devanditos produtos** que incluirán a data ou as datas en que se utilizou o produto, o nome deste e a cantidade aplicada, xunto con información sobre os lotes/depósitos/balsas de que se trate.

Deberase gardar rexistro das densidades de cultivo ou a intensidade das operacións de recolección. As densidades máximas ou cantidades de recolección deberán estar definidas de modo que non supoñan un efecto negativo sobre o medio.

Deberanse reutilizar os materiais empregados para o cultivo (se é de aplicación) ou reciclarán na medida do posible. Estas actividades de reutilización e/ou reciclaxe estarán contempladas no Plan de Xestión Ambiental

Utilización de medidas anti incrustantes e limpeza de equipamento e as instalacións de produción.

A eliminación dos organismos bioincrustantes deberán ser eliminados manualmente ou por medios físicos.

En instalacións de cultivo no mar, serán devoltos ao mar a distancia da explotación nas canles de navegación ou conforme requisitos da autoridade competente.

En instalacións de cultivo en terra, o destino será a outras explotacións ecolóxicas ou xestor autorizado conforme lexislación vixente.

Na limpeza e a desinfección do equipo e das instalacións **unicamente poderán utilizarse substancias autorizadas de conformidade co artigo 24 do Regulamento (UE) 2018/848** para o seu uso na produción ecolóxica. Así como as especificadas no Anexo VII do Regulamento de Execución (UE) 2021/1165 da Comisión do 15 de xullo de 2021. Deberán estar dispoñibles as fichas técnicas dos produtos e consumos, así como rexistros das limpezas co fin de poder verificar o uso dos produtos en cada caso.

Disposicións específicas aplicables ás algas e o produto final de destino (algas frescas/ algas desecadas)

Se o produto final van ser algas frescas, o lavado das algas recentemente colleitadas deberá realizarse con auga de mar.

Se o produto final van ser algas desecadas, para o lavado poderá utilizarse auga de mar ou auga doce potable (A auga potable deberá ser conforme cos requisitos RD140/2003).

No caso de eliminación de humidade está permitida a utilización de sal común apto para uso alimentario.

Queda terminantemente prohibido o emprego de chama directa en contacto directo coas algas nas operacións de secado.

"Os equipos empregados para o secado ***deben estar libres de calquera substancia anti incrustante e substancias de limpeza e desinfección.****"*

Para garantir o cumprimento deste requisito, deberá estar dispoñible un plan de limpeza e desinfección implantado que garanta a eliminación de calquera resto de produto de limpeza e/ou desinfectante.

Deberanse empregar para os labores de limpeza e desinfección exclusivamente os produtos permitidos no Anexo VII do Regulamento de Execución (UE) 2021/1165 da Comisión do 15 de xullo de 2021.

Período de conversión de produto non certificado a produto certificado.

No caso de recolección de algas do medio mariño, **o período de conversión dun lugar de recolección será de 6 meses desde o momento da presentación da solicitude de certificación.**

No caso de unidades de cultivo en instalacións no mar, o período de conversión da produción a produto certificado será de 6 meses ou un ciclo de produción completo, escollendo o período máis longo de ambos, desde o momento da presentación da solicitude de certificación.

CONSELLO REGULADOR DA
AGRICULTURA ECOLÓXICA DE GALICIA
Ronda Emilia Casas Baamonde s/n
(Edificio Multiusos)
27400 Monforte de Lemos (Lugo)
Tel.: 982 405 300
e-mail: craega@craega.es www.craega.es

Inscripción de la Explotación Acuícola en el CRAEGA

"O CRAEGA é o organismo encargado de vixiar o cumprimento da normativa vixente de produción agraria en Galicia, ademais é o responsable de xestionar os Rexistros de operadores."

O Proceso de inscrición no devandito Rexistro comeza coa entrega de documentación por parte do solicitante.

A través da web do CRAEGA (https://www.craega.es) todas as persoas interesadas teñen acceso ás normas de produción contidas **nos regulamentos europeos correspondentes:** regulamento de funcionamento e anexo de cotas, as normas técnicas, procedemento de certificación, procedemento para a identidade gráfica do logotipo, capítulo 9 recursos, reclamacións e litixios e follas explicativas da documentación necesaria para acompañar á solicitude de certificación.

Documentación a entregar (envío por correo postal ou por correo electrónico sempre que veña asinado dixitalmente)

- Solicitude de certificación.

- Anexo V de Acuicultura.

- Plan de impacto Ambiental, Plan de xestión sostible e Plan de Redución de Residuos

- Copia da concesión da actividade do viveiro da Conselleria de Mar e en caso de recoller fazula copia da resolución pola que se autoriza a extracción da semente de mexillón.

- Plano da zona e polígono onde se sitúa a batea

- Copia do REGA de cada batea.

- Plano da Batea indicando número de cordas

- Copia do N.I.F - N.I.E. do solicitante. Se ademais existe un representante da persoa física, copia do N.I.F - N.I.E. da persoa que actúe como representante e autorización asinada polo solicitante que capacita a esa persoa a que represéntea ante o CRAEGA.

- Copia da Tarxeta de Identificación Fiscal. Copia do N.I.F - N.I.E. da persoa que actúe como representante. Copia da Escritura de Poder ou Certificación do máximo órgano de goberno na que se especifique o nome e carácter da persoa que a representará diante do CRAEGA.

- Cota xestión apertura de expediente: é unha cota fixa de 200 euros que deberá abonar por transferencia bancaria indicando o nome do solicitante. Será necesario achegar copia da transferencia bancaria cando se remita a solicitude. Non se iniciará a tramitación do expediente mentres non se teña constancia do devandito pago.

Cando por calquera motivo esta documentación non se teña completada satisfactoriamente, non sexa correcta por razóns xurídicas ou doutra índole ou non téñanse ingresado as Cotas, requiriráselle ao solicitante a corrección dos defectos correspondentes mediante unha carta enviada por correo certificado nun prazo non superior a quince días hábiles desde a recepción da documentación no CRAEGA, se en posteriores entregas de documentación continúa sen completala satisfactoriamente, volveráselle a requirir estas veces mediante unha carta por correo ordinario e respectando o mesmo prazo de envío de requirimento.

Sempre que non houbese unha solicitude por escrito solicitando a ampliación do prazo de requirimento de documentación e pasados dous meses desde o último requirimento sen que houbese un envío por parte do solicitante arquivarase o expediente.

Independentemente aínda solicitando unha ampliación do prazo de requirimento, se o período de requirimento de documentación alóngase máis de seis meses automaticamente arquivarase o expediente. En ningún caso serán reembolsables as Cotas de Inscrición e Certificación que teña abonadas.

Cumprimentada a totalidade de documentación, e aceptada a solicitude de certificación redáctase o Contrato de Certificación, onde se identifican pártelas, o alcance da certificación, os medios de produción, o marco de confidencialidade ao que están sometidas pártelas, as referencias normativas e demais recensións de obrigado cumprimento.

Para continuar co proceso de certificación será obrigatorio que o Cliente firme o Contrato de Certificación e realice o pago da cota de certificación e control.

Unha vez recibido o Contrato de Certificación asinado, o Director Técnico, aplicando o Programa de Control, asignará un Técnico do Órgano de Control para realizar a avaliación do expediente de certificación. O auditor remitiralle o Plan de Auditoría ao Cliente, no que se indicará a data de realización da auditoría, o nome do Técnico do Órgano de Control, os puntos de verificación e a documentación que se pretende revisar na mesma

A auditoría desenvolverase realizando as comprobacións dos puntos de verificación e rexistros a cumprimentar e ao final da auditoría, levántase unha Acta de Inspección, na que o Técnico do Órgano de Control, consignará os aspectos que se poidan considerar relevantes, e a identificación das mostras tomadas se as houbese. A acta deberá ser asinada en proba de recepción tanto polo Técnico do Órgano de Control como polo Cliente ou representante do mesmo, podendo exercer o seu dereito á desconformidade no seu contido deixando constancia na mesma no apartado de observacións.

Posteriormente á auditoría, o Técnico do Órgano de Control elaborará un Informe de Auditoría para o Cliente onde se indicarán, de habelas, as non conformidades e os achados que as sustenten. Xunto con este informe remitirase o formato para a elaboración por parte do Cliente do Plan de Accións Correctivas. Este Plan deberá ser remitido polo Cliente nun prazo inferior a quince días hábiles desde a recepción do Informe de Auditoría.

CONSELLO REGULADOR DA
AGRICULTURA ECOLÓXICA DE GALICIA
Ronda Emilia Casas Baamonde s/n
(Edificio Multiusos)
27400 Monforte de Lemos (Lugo)
Tel.: 982 405 300
e-mail: craega@craega.es www.craega.es

Se non houbese non conformidades ou estas non conformidades tras a entrega do Plan de Accións Correctivas fosen valoradas positivamente, o Expediente do Cliente é levado polo Director Técnico ao Comité de Certificación, para examinalo e chegar de maneira unánime á emisión do Informe do Comité de Certificación.

O Director Técnico responsable do Órgano de Control, tramitará e trasladará o Informe do Comité de Certificación á Secretaría quen procederá ao rexistro do expediente elevándoo á Presidencia do CRAEGA que en exercicio das súas funcións, emitirá calquera das seguintes resolucións: Resolución de inscrición ou Resolución de non inscrición. Resolución que se comunicará oficialmente e que deberá especificar as condicións para a concesión da certificación establecidas polo Comité de Certificación (entre as que se atopa o período de conversión), esta Resolución non é válida nin acreditativa de comercialización baixo a Denominación, quedando absolutamente prohibida a utilización deste documento con ese fin.

Unha vez obtido o ditame favorable por parte do Comité de Certificación e cando o Cliente transcorrendo o período de conversión obteña a primeira remesa de produto para comercializar con indicacións referentes á produción ecolóxica, a Dirección Técnica expedirá o Certificado de Conformidade.